

Óda na radost

Je líbezný letní podvečer... Letní, protože letní,
a nesmyslný, protože líbezný... Všechno je lehounké
a vše je nahoře a nejvýše je tanec slonů. . .

Ale do mého srdce padá slza, která dobře ví,
že moře je větší než země,
ale v mém srdci pojednou nehlouběji ožívá
dávno zapomenutá, před půl věkem zemřelá
prostá dívka, služka...

Bylo jí tenkrát dvacet let. . . Sirotek-panna,
předobraz života, ale tak bez vzoru,
že ani osud nevěděl, čím by si zasloužil její lásku. . .
Pro lenost současníků nevíme, jaké měla oči,
ale z netrpělivosti současníků vycit'uji,
že byly důvěřivé a smiřující.
Sama pak byla krásná. . . Byla to krása bez umění,
krása, která by tedy byla němá,
kdyby nebyla zpívala už kdysi v ráji. . .
Ale ona zpívala a její zpěv byl tak přítomný,
že i sebemenší vzpomínka
byla by násilím na takové nevinnosti...
Ona se prostě radovala, a nic tedy nečekajíc,

rozdávala radost jiným
a nikdy by tedy nemohla potkat samu sebe...

Nebyla skoro k spatření... Je tedy přirozené,
že muži drželi ustavičnou službu na svém majáku.
Kdekdo ji mohl vidět... Je tedy přirozené,
že ji ženy pomlouvaly mezi svými stehny.
Pak jistý chlapec, osleplý zlatou bulou jejího panenství,
dokázal, že i z božského šílenství
lze se dopustit smrtelného hříchu, a zabil se.
Pupkořezné báby byly uraženy. Všichni ostatní,
ti se skleněnými nosy tak průsvitnými na sopel a chlupy,
se rozzuřili... Lucie ("kurva, která přece dosud
ani nezastonala") musila opustit okres,
ve kterém i břečťan měl žíly naběhlé pohoršením...

Vidím ji v G... Šila po domech, po oněch domech,
ve kterých lesní roh neví, jak vyjádřit
mrzutost ze sádrových sloupů,
a vždycky v sobotu odpoledne poklízela
kancelář místního pivovaru.
Dělala to ráda a pokorně a mlčky,
neboť ona uctívala tajemství –

a já také opravdu nevím,
proč vznikne slovo, verš a kniha,
anebo řeč od hada a ta ze psí ruky. . .

Byl líbezný sobotní podvečer. Sobotní, protože sobotní,
a nesmyslný, protože líbezný... Vše bylo lehounké
a vše bylo nahoře a nejvýše byl tanec slonů...
Lucie vstoupila do kanceláře, otevřela okna,
a ještě než namočila hadr, všimla si
tříkrálového znamení na dveřích.. .

Jak (když tam tak stála) byla krásná! Byla to krása bez umění,
krása, která by tedy byla němá,
kdyby nebyla zpívala už kdysi v ráji...
Ale ona zpívala a její zpěv byl tak přítomný,
že i sebemenší vzpomínka
byla by násilím na takové nevinosti...
Ona se prostě radovala a rozdávala radost
a nikdy by tedy nemohla potkat samu sebe
a dychtíc po lidské bytosti (jako po ní dychtívá sám zázrak),
přistoupila teď znovu k oknu a dívala se.

Bylo to o svatém Václavě... Spatřila ocún,
za ocúnem pole, vykousané cihelnou,

a potom uličku, ze které jí několik chlapců.
posílalo hubičky... Ale ona se tentokráte neusmívala
a začala myslet na světcovo vojsko,
které tudy před věky táhlo celou noc
v zlatohlavových sukních, a jak potom
z moudrosti vévody nedošlo k boji...
Možná, že jenom proto od těch dob slavíme vánoce,
říkala si, a najednou viděla svou maminku,
jak vysypává na vál hrozinky z kornoutu...
Cítila se rázem dětsky, a tedy nesmrtelně,
bylo jí zase devět let, devět je kůrů andělských,
už tenkrát ráda zpívala při vůni vánoček
a zase nevěděla nic o pohlaví lůny,
které se bolestně rozvíralo jako ústa kuchařské ryby...
Pohlaví? Ano! Několik chlapců na ni teď volalo,
ale ona měla ruku příliš těžkou,
aby házela věneček na strom -
a zase ruku příliš lehkou,
aby lovila milencovu tvář z díry vysekané do ledu...

Tato švadlenka, zvyklá mít mezi zuby chumel špendlíků,
sáhla si teď podvědomě na své rty,
odstoupila od okna a dala se do práce.

Sám osud, který nevěděl, čím by si zasloužil její lásku,
strhl jí hlavu k podlaze a ona při putnách čiré vody,
tekoucí z pohádkových hor Symplegad,
drhla a utírala to parukou padlého anděla. . .

Ale najednou se setmělo, setmělo se tak nepředvídaně,
jako by mrak měl býti trestán za hřích nejmenšího z paprsků. . .
Vstala z kleče, rozsvítila petrolejovou lampu stahovačku
a potom drhla z koutů do středu...
V tom drhnutí bylo něco z pily,
která by chtěla nařezati prkna pro laskavější podlahu.
V tom drhnutí bylo něco z tkalcovského člunku,
který by utkával koberec pod nohy Pána Krista.
V tom drhnutí bylo něco z výše chaldejské astrologie,
srážené ke dvěma hvězdám jejích kolenou.
Při tom drhnutí slovo a láska se hledaly,
a když se našly, bylo z toho mlčení...

Ale buď že jí kolem očí najednou
zabzučela kosmonosá masařka
nebo že jí příliš šimravě spadla kadeř do obličeje:

Lucie se prudce ohnala rejžákem
a zasáhla lampu nad sebou. Rozbila ji
a kapky planoucího petroleje
slétly se na její zapocená záda jako hmyz před bouří...
A ona hořela a křičela. .. A za dva dny umřela.

(1950)